

נערה בחלון הראווה

קין, אחותו של ג'וקי הפנטומימאי, ושיבולת הדהאן, חברת קיבוץ הראל. אך כאשר התכנס הבריהשופטים וריאיון בנו אחר זו את המועמדות, לא היה אף לרגע קט ספק מי תזכה בתואר.

הבריהשופטים כלל כמה מעלי השמות הזוהרים ביותר במדינה: הרקדנית יהודית אורנשטיין, איש הסרטים האגדתי נתן אקסלרוד, הזמרת שושנה דמארי, השחקנית היה הררית, האמרגן משה ואלין, הפסנתרנית פנינה זלצמן, המלחין מרדכי זעירא, איש הסרטים גורי חביבי, הכדורגלן יעקוב חודרוב, המחנך שאול לוי, או ראש המחלקה לחינוך של עיריית תל-אביב, הסופר ייגאל מוסינזון, העיתונאי והמחנך יצחק נימצור, ביץ, השחקנית חנה מרון, עורך-הדין רם סולומון, העיתון נאי שימעון סאמט, הצייר יוסף קסטל, עורך-הדין שמואל תמיר. השתתפותי בחבריהשופטים בתוקף תפקידי.

היה ויכוח על הענקת תוארי הסגניות. לא היה כל ויכוח על הענקת התואר הראשי. אופירה ארו עשתה על כל השופטים רושם עז. אני זוכר שהיתה צעירה רצינית מאוד, ללא התחכמויות, היא ידעה בדיוק במה רצונה: להתמחות בחינוך של קשיי-חינוך, היא זכתה בתואר ובי מילגה.

שבועות מעטים בלבד לאחר מכן ססה לצרפת, כדי להשתתף במיפגש הבינלאומי.

מי שמתפעל מהצלחתה של אופירה נבון בביקורה במצריים יכיל לראות את ההזרה הכללית לכך בביקורה של אופירה ארו בצרפת, שעליו דיווח העולם הזה (967) באפריל 1956.

או לא היו לאופירה מלווים, ליווי מיסטרתי, מעמד מדיני. היא היתה רק נערה צברית חסרת-ניסיון, שזה היה ביקורה הראשון בחו"ל. היא השתתפה בקבלת-הפנים הממלכתית הראשונה — נשיא צרפת קיבל את כל המשי תשפות בארמונו.

אולם אופירה האפילה על המשתתפות מכל העולם, היא שמה את הדגש על רצון ישראל בשלום, התחברה עם הנבחרת המצרית, זיינב אל-ביאלי, עיתונאי צרפת, שסיקרו רו את המאורע, היפנו את זרקוריהם אל הישראלית, המושיטה את ידה לנערה מצרית. זה היה בשיא המתיחות במרחב, כאשר ידיעות-דמים מילאו את העיתונים מדי יום, חצי שנה בלבד לפני מילחמת-סיני.

זה היה גם בשיא המתיחות בין העולם הזה ובין המימי סד הישראלי, בכל זאת, תודות לאופירה, זכינו במחמאה רשמית, שגריר ישראל בצרפת, יעקוב ציר, התפעל עד כדי כך מהצלחתה של אופירה ארו עד כי מצא לנכון לשלוח לי מיכתב של הערכה — דבר חסרת-קדים בישראל של דויד בן-גוריון.

אופירה עצמה תיארה את חוויותיה במאמר בחתימתה בהטולם הזה (970), תחת הכותרת "מישראל", שם תיארה את פגישותיה עם רנה קוטי, ועם ראש עיריית פאריס, בעברית פסוקים מהתנ"ך, את קבלות — הכל כמו כעבור 24 שנים במצריים.

אחרי התחרות קיבלנו מדי פעם מותה. היא המשיכה לעבוד בחנות כפופה לאדם אחר שהתחיל את הקאריירה שלו הזה: יצחק ליבני, לימים מנכ"ל רשות-השידור, שהיה עורך מדור התשבצים אצלנו, ועבר לאחר מכן לעיתון הצבאי.

היא קיבלה את התואר הראשון (בפילוסופיה ובחינוך) באוניברסיטה העברית, בעזרת המילגה שלנו. לאחר מכן קיבלה מילגה בארצות-הברית השלימה את לימודיה לתואר השני, או זכתה במילגה ללימודים מתקדמים בפסיכולוגיה באוניברסיטת קולומביה.

שבע שנים אחרי שהתפרסמה כצברית 1956, נישאה ליצחק נבון, כאשר נבחרנו שנינו — נבון ואני — לכנסת השישית, ב-1965, פגשתי את אופירה שוב — הפעם כאשתו של ח"כ.

בעוברי על פני מקבלי-הפנים בסעודה התגיגית שערך יצחק נבון לאנזור אל-סאדאת בארמון עבדין, עיכבה אותי אופירה כדי לספר לגיאהאן על פרשה זו, היא לא שכה להזכיר פרט פיקאנטי: אורה נערה מצרית, שעימה התחברה בפאריס, היא אחותה של מזכירת עורך השבועון אוקטובר, ידידי אניס מצור.

נערה בחאן-אל-חלילי

חוייה קטנה: ביקרתי באחת החנויות היקרות בחאן-אל-חלילי, בחברת כמה מחבריה-הפמליה, והתפעלתי כרגיל מן המוצגים, שאין ביכולתי לקנותם. לפתע עברה על פני צעירה, לה באנגלית: "האם אתה מיסטר אבנרי?". הודיתי, לפני עמדה צעירה גבוהת-קומה, דקת-גו, בלי כל ספק אמריקאית.

"אינך יכול לזכור אותי", אמרה, "אבל לפני עשר שנים הרצית באוניברסיטת קולומביה (בניו-יורק). אני הייתי תלמידה".

זכרתי, זה הקה לפני עשר שנים בדיוק.

(המשך בעמוד 40)

צברית 1956

בחר שבועון מקומי נערה אופיינית לאותה ארץ. לכל הנבחרות נערך מיפגש בפאריס, בחסות נשיא צרפת, נתבקשנו לשלב את המיבצע שלנו במיבצע עולמי יפה זה, ונענינו ברצון.

עשרות בנות השתתפו בתחרות. בכל שבוע פורסמה סידרה של שש מועמדות, את כולן צילם יצחק ארדה, שהפך צלם-המיבצע.

כאשר עברו השבועות, נזכרתי בנערה שבאותו תצ-לום. שאלתי את ארדה עליה, הוא — או מישהו אחר — פנה אליה, וביקש אותה להציג את מועמדותה.

אופירה ארו התלבטה קשות, לא היה לה חשק להשי תתף במיבצע פומבי כזה, למרות תכונותיה החיוביות, אך קסמה לה האפשרות להשלים את לימודיה בעזרת המיל-גה המוצעת, היא לא באה מבית עשיר, ולא קל היה לה לממן את לימודיה, לכן הסכימה.

וכך, בסידרה השביעית והלפני-אחרונה של המוע-מדות, הופיעה שוב תמונתה של הנערה, וכך תוארה המועמדת אופירה ארו:

"כשסיימה אופירה בת ה-20 את הסמינר למורות על שם ליונסקי בתל-אביב, התכוננה לשירות צבאי במי-ס-

הגיבורה האמיתית של הביקור היתה אופירה. היא עמדה במאמץ גופני עליון, לוח הזמנים שלה היה דחוס עד לרגע האחרון — ביקור אחרי ביקור, פגיש-שה אחרי פגישה, החום הגיע בקאהיר ל-32, בלונסור 40- מעלות, אסור היה לה להיראות עייפה. היה עליה להיות זוהרת, חייכנית, אדיבה, ערה ומתעניינת גם כאשר שאלה, מן הסתם, את נפשה לישון. אין ספק שהיתה מודעת לכך שכל מצרי ידע על מאבקה במחלתה, וחייש על פניה סימנים של עייפות.

כימעט כל אשה ישראלית אחרת היתה מתגמדת ליד גיאהאן זוהרת, היפהפייה, התרבותית, המכהנת מזה 10 שנים בתפקיד רעיית הנשיא, אחרי שכינה במשך 18 שנים לצד בעלה כשמילא תפקידים ציבוריים בכיר-רים אחרים. גיאהאן אל-סאדאת אינה רק אישיות מרשי-מה לשלעצמה, היא גם מיקצועית מאוד, מנוסח מאוד, אופירה לא התגמדה לידה, היא גם לא ניסתה להיות גיאהאן שנייה, היא היתה אופירה — צברית, נערית, פשוטה, אך בטוחה מאוד בתפקיד שהיא החי-ליטה לגלם. נדמה לי שאין אף אשה אחת בצמרת ישראל שיכלה למלא תפקיד זה ביתר כישרון — לפעול באופן עצמאי, להטביע על הביקור חותם אישי משלה, לעורר אהדה טיבעית והערכה לאומי-ליבה ולכוח-התמדתה.

אני אומר כל זאת בגאווה כלשהי, כי היה לי חלק כלשהו בהתפתחותה, היכרותי עם אופירה ארו קדמה להיכרותה עם כל אדם אחר במסוס חיל-האוויר שהטיס אותנו למצריים — ובכלל זה גם יצחק נבון.

וזהו הסיפור:

ברחוב אלנבי בתל-אביב היתה חנות-ציילום ארדה, אני זוכר אותה מילדותי, כאשר גרתי ומן-מה ברחוב בלפור 4, יתכן שהיתה או ה"מצלמה" היחידה בתל-אביב (להבדיל מן הצלמים בשדרות-רוטשילד שצילמו תמונות-ספורט במצלמות עתיקות על תלת-רגליים, באמצע השדרה, או שהנציחו לקוחות על רקע של מטוס מקרטון).

החנות היתה שייכת לשני אחים, לאחר מכן פרש אחד מהם, יצחק ארדה, ופתח מצלמה שנייה ברחוב פינסקר 4 בתל-אביב, שם המשיך במרות.

באמצע שנות ה-50, בעברי על פני חלון-הראווה של ארדה, משכה את תשומת-ליבי תמונה של נערה, שני האחים ארדה ידעו לצלם צברים, ועזרו להצגת הטיפוס הצברי האידיאלי דאו (תמיר, בלונדי, תכול-עניים) בעזרת אפקטים של אורות וזוויות-צילום, אך בין כל הצברים והצבריות שבחלון, משכה את מבטי דווקא אותה נערה.

היה בה משהו מיוחד מאוד, לא רק הסיער, אשר ארדה הצליח להעניק לו, בעזרת תאורה מאחור, גוון כימעט בלונדי, ולא רק היצמה העבה, אלא גם החיוך, הבעת-העיניים של נתן אלתרמן, היה בה "משהו", היא נראתה לי הצברית בה"א הידיעה.

אולי בהשראת התמונה הזאת ודומותיה החלטנו או לפתוח במיבצע חינוכי: בחירת ה"צברית" של השנה.

על תחרות זו הכרנו בימים האחרונים של שנת 1955 (הטולם הזה 950), על השער התנוססה תמונתה של אותה צברית אלמונית, לא ידענו עדיין מי היא, ותמו-נתה לא באה אלא להמחיש את הרעיון.

וכך נאמר במאמר, שבו הכרזתי על פתיחת המיבצע: "זהי קריאה לכל הטוב והיפה בנוער הישראלי, כל אשר שורשים לו באדמת מולדתו, כל המביע את האופי המקורי של דור חדש."

"לא תחרות-יופי, מן הסוג שיצא ממכונת-הפיר-סומת ההוליוודית הקלוקלת, בו מתבקשו צעירות להציג לראווה את ערוותן, לנעוץ את אבריהן לפני קהל המבקש פורקן ליצירים בלתי-אחרים."

"לא נסיון חדש לספח את האידיאלים הכוזבים של יופי נבוב, חסר רוח ותכלית, המתקשט בחיוך מיק-צועי מווייף והמבוסס על ההנחה כי הקליפה חסובה יותר מהתוך."

"כי אם נסיון מיוחד-במינו וראשון-במינו לכון את זרקור הפירסום אל הטוב, היפה והנצל הגדל בנוף שטוף-השמש של ארץ-ישראל, לעודד את היסודות החי-ביים בדור הנאבק עם עצמו על עיצוב דמותו הרו-חנית, לעזור בגיבוש טיפוס ישראלי מקורי, המגלם בתוכו את רוח הארץ ואת אופי העם."

"...ישנה חשיבות מכרעת לשאלה: מי מופיע כדוגמה לדור? מי קובע את הסיגנון העובר באופן תהיכרתי מאיש לאיש, את האופנה החולפת של הופעה, לבוש, דיבור?"

ברוח זו גם נקבע הפרס, לא טיול, לא מותרות, אלא מילגה של 1000 לירות לחינוך בתחומי הארץ, להתקדמות באותה הדרך ששימשה יסוד לבחירתה של הצעירה. זה היה סכום נכבד מאוד בתקופה שבה עלה גליון העולם לזוט 350 פרוטות — שלוש וחצי אגורות של היום, כלומר: פרס של יותר מ-25 אלף שקל במושגים של היום.

רק אחרי שהתחרות כבר החלה, נוסף לה ממד ביני-לאומי, שבועון צרפתי אירגן מיבצע עולמי, שהתאים מאוד למיבצע שלנו, הוא הקיף 21 מדינות, בכל מדינה

אורי אבנרי
אורי יומי
איש

גרת הנח"ל, לאחר סיום הסירונות עמדה לפני בחינת-קבלה להקת-הנח"ל, כשהוצע לה לכתוב על כנס צבאי שנוכחו בו, אופירה ניסתה והצליחה. כיום היא כתבת צבאית של כתבי-העת בחנה הנח"ל.

כשהיתה בת 8 התייתמה מאביה, המהנדס אליעזר ארו, האיש שייסד את המחלקה להיגיינה מיקצועית בועד-הפעול של ההסתדרות, הניכה ומדריכה בתנועה המאוחדת, חובבת מישהק ונגינה, רואה עתידה בחינוך. היו המתחרות של אופירה לא היו חסרות-מישקל, היו ביניהן אחות מצטיינת, יו"ר של ועד תלמידי בצלאל, תלמידות של מוסיקה וחינוך גופני, נערות-קיבוץ, אחדות מהן התפרסמו לאחר מכן בצורות שונות, כמו גליה אר-